‘कारा’ उपन्यासको शैलीवैज्ञानिक अध्ययन

१९६

शोधार्थी

अम्बिका रायमाझी

क्याम्पस क्रमाङ्क र शैक्षिक वर्ष : ९५ (२०७३/०७४)

त्रि.वि. दर्ता क्रमाङ्क : ९-२-२१८-४४७-२०१२

दोस्रो वर्षको परीक्षा क्रमाङ्क : २१८०००२ (२०७४)

नेपालीभाषा शिक्षा (नेपा.शि. ५९८) विषयमा स्नातकोत्तर उपाधिका निमित्त प्रस्तुत शोधपत्र

त्रिभुवन विश्वविद्यालय

शिक्षाशास्त्र सङ्काय

जनता बहुमुखी क्याम्पस

नेपाली शिक्षा विभाग

इटहरी, सुनसरी

२०७७/२०२१

प्रतिबद्धता पत्र

म शोधार्थी अम्बिका रायमाभ्ती यो घोषणा गर्दछु प्रस्तुत शोधपत्र मेरो मौलिक अनुसन्धान हो । शोधपत्रको कुनै अंशसमेत मैले कहीं कतैबाट हुबहु नक्कल छैन । आवश्यकताअनुसार सन्दर्भ र स्रोत खुलाई पूर्वकार्यको प्रयोग गरेको छु । यदि कहीं कतैबाट हुबहु नक्कल गरेको प्रमाणित भए त्यसबाट आउने सबै खालको परिणामहरूको सामना गर्ने प्रतिवद्धता व्यक्त गर्दछु । यो शोधपत्र नितान्त मौलिक भएको प्रतिवद्धता व्यक्त गर्दछु ।

....

शोधार्थी

अम्बिका रायमाभ्ती

वि.सं. : २०७७।११।१४

इ.सं. :२० फेब्रुवरी २०२१

जनता बहुमुखी क्याम्पस

फोन नं.: ०२५-५८००६४
५८१३००

इटहरी, सुनसरी
स्थापना : २०४५
(त्रिभुवन विश्वविद्यालय र उ.मा.वि. परिषद्‌बाट सम्बन्धन प्राप्त)
विज्ञान, व्यवस्थापन, मानविकी तथा शिक्षाशास्त्र सङ्काय

प.सं.:
च.सं.:

शोध निर्देशकको सिफारिस पत्र

यस क्याम्पसको नेपाली शिक्षा विभाग अन्तर्गतकी शोधार्थी अम्बिका रायमाझीद्वारा नेपाली शिक्षा विभागमा स्नातकोत्तर उपाधिका निमित्त प्रस्तुत **'कारा' उपन्यासको शैलीवैज्ञानिक अध्ययन**शीर्षकमा शोधपत्र मेरा निर्देशनमा तयार पार्नुभएको हो । प्रस्तुत शोधपत्र सम्बन्धित तहमा उपयुक्त भएकाले आवश्यक मूल्याङ्कनका लागि विभागसमक्ष सिफारिस गर्दछु ।

वि.सं. :२०७७।११।१४

इ.सं. :२० फेब्रुवरी २०२१

....

शोध निर्देशक

नवीन कुमार शर्मा

कृतज्ञता ज्ञापन

जनता बहुमुखी क्याम्पस शिक्षाशास्त्र सङ्काय अन्तर्गत स्नातकोत्तर तह द्वितीय वर्षको शोधपत्र विषयको नेपाशि (५९८) को प्रयोजनका लागि तयार पारिएको हो । यो शोधकार्य **'कारा' उपन्यासको शैलीवैज्ञानिक अध्ययन** सम्बन्धी शीर्षकमा शोधपत्र प्रस्ताव स्वीकृत गरी यस विषयमा शोधकार्य गर्ने अवसर प्रदान गरेकामा जनता बहुमुखी क्याम्पस इटहरीलाई आभार प्रकट गर्दछु ।

यस शोधपत्र तयार पार्न प्रस्तावना स्वीकृत गरी शोध लेखनको अध्ययनको क्रममा निकट रही निरन्तर सल्लाह, सुझाव र मार्ग निर्देशनका साथ उत्प्रेरणा दिई सहयोग पुऱ्याउने आदरणीय गुरु तथा शोधनिर्देशक श्री नवीनकुमार शर्माप्रति हार्दिक कृतज्ञता ज्ञापन गर्दछु । साथै शीर्षक चयनदेखि लिएर शोधपत्र तयार पारुन्जेल निरन्तर सहयोग एवम् निर्देशन गर्नु हुने नेपाली विभागका गुरु मदनराज बरालप्रति हार्दिक आभार प्रकट गर्न चाहन्छु । त्यसैगरी उपन्यासकार सुशीला कार्कीलाई पनि यो कृति लेखिदिएर मलाई शोधपत्र गर्न स्रोत मिलाइदिनु भएकामा धन्यवाद दिन चाहन्छु ।

अन्त्यमा यस शोधपत्रको टङ्कण तथा सेटिङमा सहयोग पुऱ्याउनु हुने आर.एस. ब्रदर्स बुक्स एण्ड स्टेशनरीका दाजु सुरेश चौलागाईप्रति धन्यवाद दिन चाहन्छु । मलाई प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष रूपमा साथ दिने र सहयोग गर्नु हुने सम्पूर्ण सहयोगी हातहरूमा हार्दिक कृतज्ञता ज्ञापन गर्दछु । शोधपत्र मूल्याङ्कनका लागि जनता बहुमुखी क्याम्पस शिक्षाशास्त्र सङ्कायअन्तर्गत नेपाली शिक्षा विभागमा पेश गर्दछु ।

मिति : २०७७।११।१४

शोधार्थी

अम्बिका रायमाझी

शोधसार

शोध शीर्षक : **'कारा' उपन्यासको शैलीवैज्ञानिक अध्ययन**

शोध निर्देशक :नवीनकुमार शर्मा

शोधार्थी :अम्बिका रायमाझी

क्याम्पस विभाग :जनता बहुमुखी क्याम्पस, इटहरी, सुनसरी, नेपाली शिक्षा विभाग

शैक्षिक वर्ष :२०७३/०७४

पृष्ठ सङ्ख्या : ३९

अध्याय सङ्ख्या :पाँच

समस्या कथन : चयन, विचलन, समानान्तरता र चरित्रका आधारमा 'कारा' उपन्यासको शैलीवैज्ञानिक अध्ययन गर्नु समस्याको कथन रहेको छ ।

उद्देश्य : 'कारा' उपन्यासमा प्रस्तुत चयन, विचलन, समानान्तरता र उपन्यासभित्र रहेका पात्रहरूको चरित्रको बारेमा शैली वैज्ञानिक अध्ययन, विश्लेषण गर्नु रहेको छ ।

शोधविधि : पुस्तकालयीय अध्ययन विधि गुणात्मक विधिको प्रयोग गरिएको छ ।

निष्कर्ष :यस शोधपत्रमा कथानक र पात्रका आधारमा कारा उपन्यासको शैलीवैज्ञानिक अध्ययन विश्लेषण गरिएको छ । जसमा उपन्यासको कथानक तथ्याङ्कलाई बुँदागत रूपमा प्रस्तुत गरिएको छ । उक्त उपन्यासमा भएका पात्रहरूलाई शैलीवैज्ञानिक तालिकामा देखाइ तिनीहरू विश्लेषण गरिएको छ । चयनका आधारमा, तत्सम, तद्भव, आगन्तुक तीनै स्रोतबाट आएका शब्दहरूको चयन गरिएको छ । त्यस्तै नाम, सर्वनाम, विशेषण, क्रियापद, क्रियाविशेषण, नामयोगी, संयोजक र निपातका आधारमा शब्द चयन गरिएको छ ।

विषय सूची

क.सं.	पृष्ठ सङ्ख्या
अध्याय एक : परिचय	
१.१ पृष्ठभूमि	१
१.२ समस्याकथन	२
१.३ अध्ययनका उद्देश्यहरू	२
१.४ अध्ययनको औचित्य तथा महŒव	२
१.५ अध्ययन परिसीमा	३
१.६ पारिभाषिक शब्द	३
अध्याय दुई : पूर्वकार्यको समीक्षा तथा धारणात्मक संरचना	
२.१ पूर्वकार्यको समीक्षा	४
२.२ पूर्वकार्यको उपयोगिता र कार्यान्वयन	५
२.३ सैद्धान्तिक संरचना	६
२.४ शैलीवैज्ञानिक आधार	८
२.५ समानान्तरता	८
अध्याय तीन : अध्ययनको प्रक्रिया र विधि	
३.१ अध्ययनको संरचना	११
३.२ जनसङ्ख्या र नमुना	११
३.३ तथ्याङ्क सङ्कलनका साधन	११
३.४ तथ्याङ्क सङ्कलन प्रक्रिया	१२
३.५ तथ्याङ्क विश्लेषण र व्याख्या प्रक्रिया	१२
अध्याय चार : कथानक र पात्रका आधारमा 'कारा' उपन्यास	
४.१ कथानक	१३
४.१.१ खण्ड विभाजन र कथानक	१३
४.१.२ 'कारा' उपन्यासको कथानक तथ्याङ्कन	१३
४.१.३ 'कारा' उपन्यासका पात्रहरूको शैलीवैज्ञानिक वर्गीकरण	२०
४.१.४ चरित्र/पात्र तालिकाको विश्लेषण	२१
४.२ भाषागत आधारमा 'कारा' उपन्यासमा समाविष्ट भाषाको विश्लेषण	२३
४.२.१ शब्द चयनका आधारमा 'कारा' उपन्यास	२४

अध्याय पाँच : सारांश, निष्कर्ष र सुझाव

५.१ सारांश	३६
५.२ निष्कर्ष	३६
५.३ सुझाव	३७
५.३.१ नीतिगत तह	३७
५.२.२ कार्यान्वयन तह	३८
५.४ अध्ययनको उपयोगिता	३८
५.५ भावी अनुसन्धान पक्ष	३८
सन्दर्भसूची	